

38. Interpelácia poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky J. Žitňanskej na ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky D. Čaploviča podaná 2. augusta 2013 vo veci podpory zvýšenia počtu miest v materských školách

**NÁRODNÁ RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

*Jana Žitňanská
poslankyňa*

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania:		
02-08-2013		
Číslo spisu: <i>PREDS-587/2013</i>		
Listy: <i>1/-</i>	Prílohy: <i>1/4</i>	
RZ	ZH	LU

V Bratislave 31.7.2013

Vážený pán minister,

V súlade s čl. 80 Ústavy Slovenskej republiky a § 129 zákona o rokovačom poriadku si Vám dovoľujem podať nasledovnú interpeláciu.

Obrátili sa na mňa viacerí rodičia detí v predškolskom veku, ktorí nedokážu nájsť miesto v materskej škole. Verejné materské školy majú obmedzené kapacity a poplatky v súkromných zariadeniach sú zasa často priveľké, preto rodičia stoja pred neriešiteľnou situáciou. Tí rodičia, ktorí majú okrem dieťaťa, ktoré chcú umiestniť do predškolského zariadenia aj mladšie dieťa, s ktorým je matka alebo otec na rodičovskej dovolenke sú dokonca často krátko automaticky vyradení zo zoznamu žiadateľov. Ďalšou skupinou, ktorá sa stretáva so zamietavým postojom o prijatie sú rodičia detí so špecifickými potrebami, ktorí chcú integrovať svoje dieťa do bežnej materskej školy. Tento problém sa netýka len veľkých krajských miest, ale aj menších miest po celom Slovensku.

V Správe o stave školstva na Slovensku na verejnú diskusiu v časti Úloha RŠ-3-4: Skvalitniť systém predškolskej výchovy a vzdelávania sa uvádza:

(193)Úspešné vzdelávacie systémy vo významnej miere podporujú poskytovanie predprimárneho vzdelávania ako jeden z predpokladov dosahovania lepších výsledkov vo výchove a vzdelávaní. V prevažnej miere ide o dobrovoľné „zaškolenie“ najmä 4 - 6 ročných detí.

(194) Podiel 5-ročných detí v materských školách v SR klesol z 84,7 % v roku 2004 na 81,4 % v súčasnosti. Od roku 2004 sa výrazne znížilo zastúpenie najmladších detí (vo veku od 2 do 3 rokov) v predprimárnom vzdelávaní. Podiel detí mladších ako 3 roky klesol z 20,6 % v roku 2004 na 7,8 % v roku 2010. Od roku 2007 sa mierne znížilo aj zastúpenie 3 - 4-ročných detí. Ukazovateľ hrubej zaškolenosti poklesol z 0,93 v roku 2004 na 0,86 v roku 2010.

(195)Európska komisia uvádza, že „predprimárne vzdelávanie vykazuje najväčšiu návratnosť, pokiaľ ide o sociálnu adaptáciu detí. Členské krajiny by preto mali viac investovať do predprimárneho vzdelávania ako efektívneho prostriedku, ktorý predstavuje základ pre ďalšie vzdelávanie, je prevenciou predčasného ukončovania školskej dochádzky a zvyšuje spravodlivosť výsledkov a celkovú úroveň zručností.“¹⁶

(196)Potrebu predškolskej výchovy a vzdelávania (predprimárneho vzdelávania) si uvedomuje EÚ aj v rámci definovania piatich cieľov v oblasti vzdelávania do roku 2020 a stanovila, že aspoň 95% detí vo veku od štyroch rokov do veku, v

ktorom majú začať povinnú školskú dochádzku, by sa malo zúčastniť predprimárneho vzdelávania.

(197) Veľkú úlohu zohráva predprimárne vzdelávanie u detí so sociálne znevýhodneného prostredia. Problémom v SR je

- a) celkové znižovanie zaškolenosti detí, ktoré sa týka najmä detí zo sociálne znevýhodneného prostredia,
- b) nízke kapacity existujúcej siete materských škôl, ale aj nezáujem rodičov (najmä z marginalizovaných komunít) o predškolskú výchovu a vzdelávanie,
- c) samospráva aj v nadväznosti na vtedajšiu štátnu politiku v mnohých prípadoch upravovala kapacitu svojich materských škôl aj podľa stupňa nezamestnanosti vo svojich regiónoch s odôvodnením, že materské školy sú len pre deti zamestnaných rodičov,
- d) zdôvodu nízkej kapacity sa materské školy dostali do situácie, že musia uprednostňovať pri prijímaní detí zamestnaných rodičov,
- e) školský zákon ukladá prednostne prijímať deti, ktoré majú rok pred začiatkom plnenia povinnej školskej dochádzky, a tak sa kapacity pre deti 3 - 4 ročné a deti zo sociálne znevýhodneného prostredia ešte viac znížili.

(198) Územná samospráva bola prinútená vykonávať niektoré racionalizačné opatrenia na základe zvyšujúcich sa nákladov na výchovno-vzdelávaciu činnosť v materských školách. Systém odmeňovania pedagogických zamestnancov, teda aj učiteliek v materských školách, je riadený centrálné zákonom, ale financovanie materských škôl je riešené z rozpočtu samosprávy t. j. nie je napojené na štátny rozpočet. Percentuálny podiel príjmu obcí na prerozdelení príjmu z daní fyzických osôb sa nezmenil, ale odmeňovanie pedagogických zamestnancov sa v podstate od roku 2003 každoročne zvyšuje a zároveň sa osobné náklady zvyšujú aj znižujúcim sa priemerným počtom detí v triede materskej školy a následným znižujúcim sa počtom detí na učiteľa.

(199) Postupný pokles počtu detí na učiteľku nastal od roku 2004. Následne nastal prudší pokles v roku 2008, a to v spojení s účinnosťou nového školského zákona, ktorý pomerne razantne znížil maximálne počty detí v triedach.

(200) Najrazantnejší pokles v maximálnych počtoch, a to až o 21,5%, je v triedach pre deti od päť do šesť rokov, teda tam, kde sa javí najväčšia potreba kapacít. V záujme zvyšovania efektivity je vhodné, aby bolo v kompetencii riaditeľa materskej školy povoliť za stanovených podmienok prekročiť súčasné maximálne počty detí v triede.

(201) Dôvodom na neumiestňovanie detí do materských škôl sú aj náklady spojené s denným pobytom detí, ktoré podstatne zvyšujú náklady na stravu. Tieto náklady výrazne prevyšujú mesačný príspevok na čiastočnú úhradu nákladov za výchovu a vzdelávanie. Jedným z možných riešení existujúceho nepriaznivého stavu je širšie uplatňovanie poldennej a niekoľko hodinovej výchovy a vzdelávania.

(202) V záujme dosiahnutia pozitívnych zmien v oblasti predprimárneho vzdelávania je potrebné zamerať sa na realizáciu nasledovných úloh:

- a) vytvoriť podmienky pre možnosť zavedenia bezplatného zaškolenia v materskej škole od 4. roku veku, t. j. bez príspevku zákonného zástupcu na čiastočnú úhradu výdavkov materskej školy,
- b) skvalitniť predškolskú a školskú diagnostiku, na základe ktorej s cieľom zvýšenia objektívnosti odporúčaní v oblasti odkladu plnenia povinnej školskej dochádzky, zaraďovania detí do nultých ročníkov, do špeciálnych škôl atď.),

c) vytvoriť postupne podmienky na to, aby sa SR priblížila čo najbližšie k 100 % zaškolenosti detí v materskej škole jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky s využitím možnosti domáceho predprimárneho vzdelávania,
d) sústrediť sa na rozvoj inkluzívnej výchovy a vzdelávania v materských školách ako najefektívnejšieho nástroja na odstraňovania sociálnej exklúzie,
e) stratégiu v oblasti počtu detí na učiteľa v materskej škole v záujme efektivity procesov a možnosti zvyšovania odmeňovania učiteliek v MŠ upraviť tak, aby sa počet detí na učiteľa zo súčasných 12,5 postupne zvyšoval na úroveň OECD (posledný údaj predstavuje 14,4 detí/učiteľa).

V tejto súvislosti si Vám preto ako vecne príslušnému ministrovi dovoľujem položiť nasledovné otázky:

1. Koľko detí vo veku troch rokov nastúpilo v septembri 2012 do materských škôl a koľko aj napriek záujmu sa v škôlkach neumiestnilo?
2. Aké konkrétne opatrenia plánuje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR prijať, aby mohol vzniknúť dostatočný počet miest v materských školách pre deti už od troch rokov?
3. Ako chce MŠVVaŠ SR odstrániť diskrimináciu detí, ktoré nie sú prijaté do predškolského zariadenia z dôvodu, že jeden z rodičov nepracuje (je napríklad na rodičovskej dovolenke s mladším súrodencom) ?
4. Aké kroky plánuje MŠVVaŠ SR prijať, aby deti so špecifickými potrebami boli častejšie a jednoduchšie integrované do bežných škôlok?
5. V Správe o stave školstva sa uvádza: "v záujme zvyšovania efektivity je vhodné, aby bolo v kompetencii riaditeľa materskej školy povoliť za stanovených podmienok prekročiť súčasné maximálne počty detí v triede". O koľko detí MŠVVaŠ SR plánuje povoliť navýšenie počtu detí v triedach?
6. Plánuje MŠVVaŠ SR vytvoriť legislatívne predpoklady na to, aby mohli na Slovensku vzniknúť aj iné formy predškolských zariadení?

Ďakujem

S pozdravom

Vážený pán
Doc. PhDr. Dušan Čaplovič, DrSc.
minister školstva, vedy, výskumu a športu
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
Bratislava